تحلیل

سهم مالیات از بودجه دولت

آیا دولت ایران مالیات زیادی از شهروندانش می‌گیرد؟ هم بله و هم خیر! ماجرا چیست؟ بیایید به ساختار بودجه کشور در سال ۱۴۰۲ نگاه کنیم. از کل بودجه عمومی دولت در سال جاری ۴۰درصد آن به درآمدهای مالیاتی اختصاص دارد که ۳۲,۷درصد آن از محل مالیات بر اشخاص حقوقی یا شرکت‌ها، ۳۴درصد از محل مالیات بر کالاها و خدمات، ۱۶,۴درصد از محل مالیات بر واردات، ۱۲,۷درصد از محل مالیات بر درآمد و ۴,۲درصد هم از محل مالیات بر ثروت گرفته می‌شود.

پس چرا گفته می‌شود دولت ایران مالیات کمتری از شهروندانش می‌گیرد؟ ماجرا این است که نسبت مالیات بر تولید ناخالص داخلی در کشور نسبت به دیگر کشورهای جهان پایین است و به‌گفته مسئولان در سال‌های گذشته نزدیک به ۴۰درصد اقتصاد ایران مالیات نمی‌دهد. حال این مالیات ندادن یا ناشی از فرارهای مالیاتی است یا معافیت‌های مالیاتی. پس چاره این است که هم جلوی فرارهای مالیاتی و هم معافیت‌های مالیاتی غیر ضروری گرفته شود.

روی دیگر سکه هم این است که مردم ایران به‌دلیل نرخ تورم بالا، یک مالیات به نام مالیات تورمی می‌پردازند و به هر میزان که دولت بتواند مالیات باکیفیت‌تر بگیرد و به تبعیض مالیاتی پایان دهد، قادر خواهد بود که هزینه‌هایش را جبران کند و نیازی به استقراض از شبکه بانکی و بانک مرکزی نخواهد داشت؛ چون اگر کسری بودجه دولت کمتر شود، به‌دنبال آن تورم هم پایین می‌آید و دیگر نیازی به مالیات تورمی نخواهد داشت.

معمای فرار مالیاتی

سال‌هاست که از شیوع ویروس فرار مالیاتی در بدن اقتصاد ایران انتقاد می‌شود و اکنون وقت آن است که واکسن ضدویروس ساخته و جلوی جولان فراریان مالیاتی گرفته شود. آنچه می‌تواند باعث مسدودشدن راه فرار مالیاتی شود، پرهیز از کوتاه‌نگری و سیاستگذاری بلندمدت با استفاده از تجربه موفق دیگر کشورهاست؛ به‌نحوی که هرگونه کتمان یا دروغ مالیاتی به‌عنوان یک جرم عمومی و ناقض حقوق مردم قلمداد شود تا اینگونه نباشد که کسانی که مالیات نمی‌دهند زرنگ قلمداد شده و ایران برای‌شان بهشت مالیاتی باشد.

افراط در معافیت مالیاتی

نگاهی به قوانین و مقررات مالیاتی نشان از افراط در معافیت‌های مالیاتی دارد و هر گروه صاحب‌نفوذ و نزدیک به قدرت تلاش می‌کند تا از این معافیت‌ها بهره‌مند شود که نتیجه این افراط، تقویت احساس تبعیض مالیاتی است. جرأت و جسارت دولت‌ها و قانونگذاران ایجاب می‌کند تا به جای نگرانی از انتقادها و چالش‌ها در مسیر کاهش میزان معافیت‌های مالیاتی به‌ویژه در بخش‌هایی که مردم احساس تبعیض مالیاتی دارند، گام بردارند. پس اکنون وقت آن است که معافیت‌های مالیاتی از وضعیت رانت و اعمال نفوذ بر تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران به وضعیت مطلوب و تقویت‌کننده عدالت مالیاتی تغییر کند.

ترکیب درآمدهای مالیاتی دولت در ۱۴۰۲

مالیات اشخاص حقوقی	میلیون ریال	درصد از کل
مالیات اشخاص حقوقی دولتی	۱۴۲,۸۹۱,۱۱۹	۶/۱
مالیات شرکت‌های دولتی	۲۰۴,۷۰۰,۸۶۷	۳/۲

پشت صحنه مالیات اصناف

هر آنچه باید درباره مالیات مشاغل بدانیم

گزارش
گروه اقتصادی

دولت به ۲شیوه مالیات می‌گیرد؛ یکی مالیات مستقیم که شامل مالیات بر درآمد و مالیات بر ثروت می‌شود و دیگری مالیات غیرمستقیم که همان مالیات بر مصرف است. مالیات غیرمستقیم در واقع همان مالیات بر واردات کالاها و یا مالیات بر کالاها و خدمات مصرفی مردم است که مصداق بارز آن را می‌توان مالیات بر ارزش افزوده مصرف کالاها و خدمات مشمول دانست. اما وزن و یا چالش اصلی بین دولت مالیات‌ستان و مردم مالیات‌بده به مالیات‌های مستقیم برمی‌گردد و اصلی‌ترین وجه آن همان مالیات بر درآمد شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی، مالیات بر درآمد مشاغل، مالیات بر درآمد مستغلات و درنهایت مالیات بر درآمد حقوق و دستمزد می‌شود. همواره این انتقاد مطرح است که چرا دولت بیشتر از حقوق‌بگیران مالیات می‌گیرد درحالی که صاحبان کسب‌وکار و مشاغل مالیات درست و دقیقی نمی‌دهند. راز این معما در این است که حقوق‌بگیران و کارگران مالیات‌شان را قبل از دریافت حقوق و دستمزد می‌پردازند اما صاحبان کسب‌وکار از اصناف تولیدی و توزیعی گرفته تا وکلا، پزشکان، طلافروشان و آهن‌فروشان و دیگر کسب‌وکارها از قدرت چانه‌زنی بالایی برخوردار هستند.

مالیات بر درآمد مشاغل، یکی از انواع مالیات‌های مستقیم بر پایه درآمد است. این نوع مالیات را افرادی پرداخت می‌نمایند که اصطلاحاً به آنها کسبه، اصناف، پیشه‌وران و صنعتگران گفته می‌شود. مبنای قانون مالیات بر درآمد مشاغل موادی از قانون مالیات‌های مستقیم است که چگونگی و میزان مالیات بر درآمد این کسب‌وکارها را روشن می‌سازد و این مالیات به ۲شکل تسلیم اظهارنامه مالیاتی و یا مالیات قطعی اعلام شده از سوی ادارات مالیاتی مشخص می‌شود. در شکل اظهارنامه‌ای، درآمد سالانه مشمول مالیات مودیان مالیات بر درآمد مشاغل تا میزان معافیت که همه‌ساله در قانون بودجه تعیین می‌شود، از پرداخت مالیات معاف و مازاد آن به نرخ‌های تعیین شده مشمول مالیات خواهد بود. اما داستان تبصره ماده ۱۰۰قانون مالیات‌های مستقیم خواندنی است. چرا که براساس این تبصره سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند برخی از مشاغل یا گروه‌هایی از آنان را که میزان فروش کالا و خدمات سالانه آنها حداکثر ۳۰برابر معافیت همین قانون باشد، از انجام بخشی از تکالیف از قبیل نگهداری اسناد و مدارک موضوع این قانون و ارائه اظهارنامه مالیاتی معاف کند و مالیات را به‌صورت مقطوع تعیین و وصول کند و در مواردی که مالیات‌دهنده کمتر از یک سال مالی به فعالیت اشتغال داشته باشد مالیات متعلق نسبت به‌مدت اشتغال محاسبه و وصول می‌شود؛ به این ترتیب این حکم قانونی مانع از رسیدگی به اظهارنامه‌های مالیاتی تسلیم شده در موعد مقرر نخواهد بود. برآوردهای کارشناسی گویای این واقعیت است که بخش زیادی از مودیان مالیاتی در بخش مشاغل ترجیح می‌دهند از مزایای تبصره ماده ۱۰۰قانون مالیات‌های مستقیم استفاده کنند.

یعنی چه؟ یعنی اینکه ترجیح می‌دهند اظهارنامه مالیاتی ندهند و مالیات مقطوع را پرداخت کنند که میزان آن از مالیات قانونی و حقه کمتر است. نتیجه اینکه در سال ۱۴۰۱ تعداد مالیات‌دهنده در بخش مشاغل که حاضر به تسلیم اظهارنامه کرده بودند تنها ۱۰درصد افزایش یافته اما تعداد کسانی که ترجیح دادند از ظرفیت تبصره ماده ۱۰۰ استفاده کنند یعنی متقاضیان پرداخت مالیات مقطوع تقریبا ۱,۸برابر شده و از ۱,۷میلیون نفر به ۳,۱میلیون نفر رسیده است.

تعداد و میزان درآمد و سرانه مالیاتی بخش اصناف در سال‌های منتخب به شکل اظهارنامه

سرانه مالیات هر مالیات‌دهنده به میلیون تومان در ۳سال منتخب

درآمد مالیات مشاغل در سال‌های منتخب (هزار میلیارد تومان)

تعداد مالیات‌دهندگان مشاغل با تسلیم اظهارنامه

راه و رسم شکار فرارهای مالیاتی

دولت‌ها چگونه می‌توانند همه را زیر چتر مالیات جا بدهند؟

نپرداختن مالیات یکی از بزرگ‌ترین جرائمی است که یک شهروند در یک کشور توسعه‌یافته می‌تواند مرتکب شود و مجازات آن به‌قدری سنگین و قاطعانه است که گاهی بالاترین مقامات سیاسی کشورها را نیز به محکمه می‌کشاند. مهدی پازوکی، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با همشهری، حذف کامل معافیت‌ها و برقراری عدالت مالیاتی برای همه فعالیت‌های اقتصادی را تنها راه برون‌رفت از وضعیت موجود و رفتن به سمت یک اقتصاد مالیات پایه عنوان می‌کند. به گزارش همشهری، فرار مالیاتی پدیده‌ای است که از زمان رواج مالیات‌ستانی کم‌وبیش وجود داشته و به همین میزان، استفاده از راه‌های جلوگیری از فرار مالیاتی نیز سابقه دارد، اما در اقتصاد مدرن به‌تدریج نظام‌های مالیاتی شفاف و قاطعی ایجاد شده که نه‌تنها امکان فرار مالیاتی را به حداقل می‌رساند، بلکه در دوره‌های متمادی با تطبیق داده‌های گذشته و حال، قادر به شناسایی فرارهای مالیاتی قبلی است و از این مسیر هزینه فرار را برای افراد بالاتر می‌برد.

اقتصاد در اتاق شیشه‌ای

شفافیت حداکثری در فعالیت‌های اقتصادی و گردش مالی، شاید شعارگونه به‌نظر برسد، اما شاهراه مقابله با فرار مالیاتی و برقراری عدالت مالیاتی است. در حقیقت، برای سالم و عادلانه ماندن نظام اقتصادی، راهی جز شفافیت همه کسب‌وکارها و برابری آنها نزد قانون مالیاتی وجود ندارد. کشورهای توسعه‌یافته سعی کرده‌اند با سیستم‌های اطلاعاتی پیشرفته و تدوین مقررات بازدارنده از فرار مالیاتی جلوگیری کنند و تا حدود زیادی نیز موفق بوده‌اند. تمکین از مقررات مالیاتی و به‌تبع آن امتناع از فرار مالیاتی، مسئله‌ای است که در کشورهای توسعه‌یافته نیز از ابتدا بدون رغبت و از روی ناچاری پذیرفته شده و در ادامه با آشکار شدن ثمرات مالیات‌دهی شفاف، به‌عنوان یک اصل اجتماعی قبول شده است؛ مسئله‌ای که در ایران به‌واسطه نقص جدی در سیستم مالیاتی و بی‌عدالتی محرز و آشکار، هیچ‌گاه توفیق قبول از سوی عامه مردم را نداشته است.

نرخ مالیاتی صفر به‌جای معافیت مالیاتی

سیستم جامع‌نگر به‌جای افراد

نکته دیگری که برای برقراری چتر مالیاتی عادلانه در کل اقتصاد ضروری است، پیاده‌سازی سیستم‌های شفاف و جامع‌نگر مالیاتی است که همه اطلاعات مربوط به فعالیت اقتصادی اعم از تولید، واسطه‌گری، صادرات، واردات، تراکنش‌ها، نقل‌وانتقال پول و... را شامل می‌شود و ضمن تطابق آنها با الگوریتم‌های پیشرفته، مالیات هر فرد را به‌صورت جداگانه و شفاف در همه ابعاد زندگی محاسبه و تعیین می‌کند. پازوکی می‌گوید: با عملیاتی شدن این سیستم، دولت به‌راحتی به افراد ضعیف و دارای درآمد پایین کمک می‌کند و در مقابل با قاطعیت و بدون هیچ تعارفی از درآمدهای بالا مالیات می‌گیرد که نتیجه آن نیز جامعه‌ای عادلانه، خالی از سوداگری و مستعد برای رشد فعالیت‌های سالم اقتصادی خواهد بود.

اجرای راهبرد برابری

اسلام دین برابری است و پیاده‌سازی همین اصل در حوزه مالیات می‌تواند بزرگ‌ترین مشکلات اقتصادی کشور از منفی بودن نرخ تشکیل سرمایه، انحصاری و غیررقابتی بودن بازارها، ضعف بخش خصوصی، بالا بودن رانت و فساد، نابسامانی بازارها با دلالی و سوداگری، شکاف طبقاتی، کاهش سرمایه اجتماعی دولت و... را به‌راحتی برطرف کند. فقط کافی است در اقتصاد همه مشمول یک قانون مالیاتی شفاف و جامع باشند تا هر کسی به‌اندازه زحمت و توان نصیب داشته باشد و حقی از کسی ناحق نشود. در این اقتصاد که اساس آن با اصلاح قواعد مالیاتی محقق می‌شود، یک کارگر، کارمند یا کاسب به‌اندازه درآمد خود مشمول مالیات می‌شود و چنانچه نیازمند تشخیص داده شود، مشمول حمایت‌های کریمانه دولت خواهد بود و در مقابل یک وکیل، تاجر، پزشک یا یک تولیدکننده به فراخور درآمدی که در این فضای مساعد اقتصادی کسب می‌کند، مکلف به پرداخت حقوق دولتی خواهد بود. مزیت‌های این راهبرد، کاملاً مخالف راهبرد مبتنی بر ترویج معافیت و تبعیض مالیاتی است که هزینه‌ها را بر دوش ملت و دولت بار می‌کند و در عوض درآمدها و ...

حساب‌کشی از بزرگ به کوچک

نظام مالیاتی ایران در سال‌های اخیر با اصلاح قوانین و هوشمندسازی بخشی از سیستم مالیاتی در مسیر درستی قرار گرفته و توانسته است بخشی از فراریان مالیات را به تور بیندازد، اما نکته‌ای که پازوکی آن را مهم می‌داند، رسیدگی به دانه‌درشت‌های اقتصاد، همزمان یا قبل از رسیدگی به خرده‌فعالان اقتصادی است. به‌عبارت‌دیگر، برای آشتی جامعه با مالیات، باید پیش از آنکه درآمد خرد جمعیت انبوهی از افراد خارج از دایره مالیات حساب‌کشی شود، حساب بزرگانی که با فعالیت‌های خود نیازهای اساسی جامعه نظیر مسکن، درمان، خوراک و... را با نوسانات قیمتی مواجه می‌کنند، شفاف شود تا حساب‌کشی از درآمد خرد همزمان یا بعد از ساماندهی این بازارها و کاهش هزینه‌های معیشت باشد و مالیات‌ستانی، خللی در معیشت افراد عادی جامعه ایجاد نکند.

نشانه‌های آشکار مالیات کم مشاغل

براساس برآوردها در یک دهه اخیر سهم مالیات بر درآمد مشاغل از کل درآمد مالیاتی حدود ۶درصد برآورد شده درحالی که سهم آنها از کل تولید ناخالص داخلی ۲۰درصد است و به بیان روشن‌تر مالیاتی که مشاغل می‌پردازند نصف مالیاتی که حقوق‌بگیران در بخش عمومی و خصوصی کار می‌کنند، هم نمی‌شود. آمارها نشان می‌دهد که برای عملکرد سال‌های ۹۸و ۹۹، تعداد مودیان مالیاتی اصناف که از تبصره ماده ۱۰۰استفاده کرده بودند، حدود ۶۰درصد کل افراد بودند و این رقم برای عملکرد سال ۱۴۰۰با توجه به افزایش مودیان مالیاتی و افزایش سقف استفاده از این تبصره (از ۳۰برابر به ۱۰۰برابر) به بیش از ۷۰درصد رسیده و سرانه وصول مالیات از اصناف استفاده‌کننده از تبصره ماده ۱۰۰برای عملکرد سال‌های ۹۸و ۹۹، حدود ۱,۴میلیون تومان بوده و برای عملکرد سال ۱۴۰۰به حدود ۲,۶میلیون تومان رسیده است. این حساب سرانه مالیات پرداختی توسط مشاغل در سال ۱۴۰۰حدود ۵,۸میلیون تومان و در سال ۱۴۰۱حدود ۶,۱میلیون تومان بوده است. این در حالی است که با توجه به تعداد کارمندان دولت (۲,۳میلیون نفر) و درآمد وصولی مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی، سرانه مالیات دریافتی از کارمندان در سال ۱۴۰۰، حدود ۸,۸میلیون تومان و در سال ۱۴۰۱، حدود ۱۰میلیون تومان بوده است. به‌عبارت دیگر، کارمندان دولتی ۱,۵برابر مشاغل، مالیات پرداخت می‌کنند.

میانگین مالیات هر کاسب

سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱
۵,۸ میلیون تومان	۶,۱ میلیون تومان

میانگین مالیات هر کارمند دولت

سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱
۸,۸ میلیون تومان	۱۰ میلیون تومان

سرانه مالیاتی مشاغل سخت

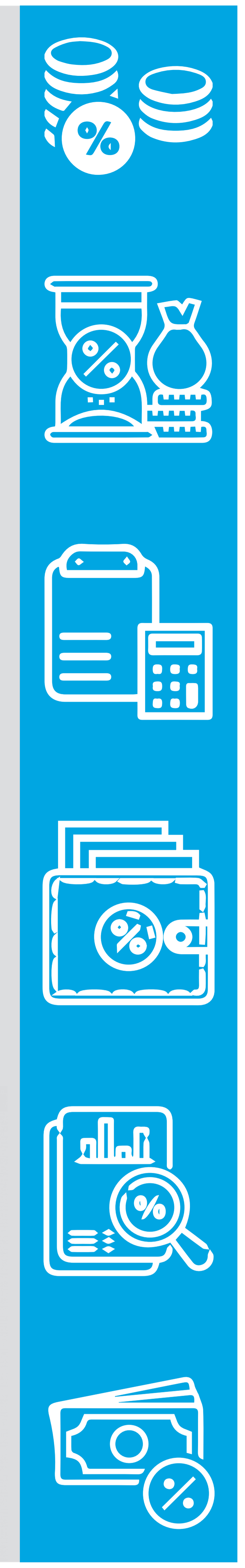

پشت صحنه فرار مالیاتی

سازمان امور مالیاتی ایران می‌گوید: بخش زیادی از شکاف مالیاتی در کشور یعنی مجموع فرار یا خودداری از پرداخت مالیات به مالیات مشاغل مربوط می‌شود به‌گونه‌ای که رقم کل شکاف مالیاتی یعنی مالیات وصول شده با مالیاتی که وصول نشده در پایان سال ۱۳۹۸به ۹۷هزار میلیارد تومان رسیده که حدود ۵۰هزار میلیارد تومان آن به مالیات بر درآمد مشاغل اختصاص دارد و این رقم در سال ۱۳۹۹به بیش از ۵۴هزار میلیارد تومان رسیده است. نتیجه اینکه اصناف و مشاغل تنها یک پنجم مالیات واقعی را می‌پردازند و دولت هم ۲۰درصد از مالیات بالقوه این بخش را می‌گیرد. حتی این تفاوت یا تبعیض مالیاتی در شاخص دیگری هم نمایان است به‌گونه‌ای که حدود ۹۴درصد از مالیات‌دهندگان بخش مشاغل که از ظرفیت تبصره ماده ۱۰۰قانون استفاده کرده‌اند در سال ۱۴۰۰مالیاتی نداده‌اند یا مالیات‌شان کمتر از ۱۰میلیون تومان بوده درحالی که سرانه مالیاتی کارمندان در سال ۱۴۰۰به حدود ۱۰میلیون تومان رسیده است.

بفرمایید کارتخوان؛ چانه نزنید

به‌نظر می‌رسد که دوران چانه‌زنی با سازمان مالیاتی به پایان رسیده و با عزم سازمان امور مالیاتی دیگر قرار است که مبنای تعیین میزان درآمد مشاغل از مسیر کارتخوان‌ها مشخص شود. چراکه تا سال ۱۴۰۰، مالیات مشاغل براساس چانه زنی بین مالیات‌دهنده و مأمور مالیاتی تعیین می‌شد و سالانه درصدی بر میزان مالیات سال قبل افزوده می‌شد. اما در سال ۱۴۰۱سازمان امور مالیاتی تصمیم گرفت با توجه به اجرایی شدن مواد ۱۰و ۱۱قانون «پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان» و همچنین حکم بند «م» تبصره ۱۲قانون بودجه ۱۴۰۰اطلاعات فروش حساب فروشنده که در اختیار سازمان قرار گرفته بود را مبنای درآمدزایی مشاغل درنظر بگیرد و به سمت اخذ عادلانه مالیات حرکت کند. این اقدام موجب شد صاحبان مشاغلی که در سال‌های گذشته به‌مراتب کمتر از میزان قانونی مالیات پرداخت می‌کردند، مالیاتشان ۱۰ تا ۲۰ برابر سال گذشته تعیین شود و به همین دلیل عادت کردن آنها به عدم‌پرداخت مالیات قانونی، اعتراضات برخی مشاغل در خرداد ۱۴۰۱نمایان شد و درنهایت برای مدیریت اوضاع و کاهش فشار مالیاتی بر مشاغل، سازمان امور مالیاتی تلاش کرد تا تسهیلات و تخفیف‌هایی درنظر بگیرد. اکنون وقت آن رسیده که قانون اجرا شود و به چانه‌زنی پایان داده شود.

تبعیض مالیاتی بین اصناف

اما جالب‌ترین تبعیض مالیاتی درون خود اصناف دیده می‌شود چراکه سرانه مالیاتی ابرازی پزشکان در سال ۱۴۰۱ یعنی عملکرد سال ۱۴۰۰آنها ۲۳,۳میلیون تومان و دندانپزشکان ۱۶,۴میلیون تومان بوده اما سرانه مالیات وکلا و بنگاه‌های مشاور املاک حدود ۲ تا ۳میلیون تومان برآورد شده و حتی شکاف مالیاتی پزشکان در سال ۱۳۹۵به حدود ۷۲درصد رسیده است.

مودیان مالیاتی استفاده‌کننده از تبصره ماده ۱۰۰ برای عملکرد سال ۱۴۰۰ به‌تفکیک

	تعداد (هزار نفر)	مالیات (میلیارد تومان)	سرانه	درصد از کل (تعداد)
معاف	۱۷۴۴	۰	۰	۵۶,۵
صفر تا ۵میلیون تومان	۸۷۴	۱۵۹۸	۱,۸	۲۸,۳
۵تا ۱۰ میلیون تومان	۲۶۶	۲۲۹۲	۸,۶	۸,۶
۱۰ تا ۲۰میلیون تومان	۱۱۸	۱۷۱۰	۱۴,۵	۳,۸
۲۰ تا ۳۰میلیون تومان	۲۵	۶۱۰	۲۴,۴	۰,۸
بالای ۳۰میلیون تومان	۳۱	۱۹۱۹	۶۱,۹	۱
مجموع	۳۱۰۰	۸۱۳۲	۲,۶	۱۰۰

وضعیت مالیات ابرازی و قطعی صنف پزشکان در سال‌های ۹۸ تا ۱۴۰۰ (میلیون تومان)

وضعیت مالیات ابرازی و قطعی صنف طلا و جواهر در سال‌های ۹۸ تا ۱۴۰۰ (میلیون تومان)

گزارش

روش‌های دور زدن مالیات

آنها را «فراریان مالیاتی» صدا می‌زنند؛ اما آنها فراری نیستند، بلکه چنان با نظام مالیاتی و نقایص آن آشنایی دارند که خوب می‌دانند چگونه و با چه شیوه‌هایی فعالیت شان را بدون پرداخت حقوق دولت پیش ببرند. به‌گزارش همشهری، به کسانی که با وجود مشمول بودن مالیات، توان مخفی کردن درآمدهای خود را دارند و از تور مالیات ستانی خارج می‌شوند، عنوان فرار مالیاتی داده می‌شود؛ اما این افراد عموما از شیوه‌هایی برای دور ماندن استفاده می‌کنند که برگرفته از نقص سیستم مالیاتی و نقاط کور این سیستم است.

دشمن خانه‌زاد

اصل اول در شکل گیری فرار مالیاتی، روزنه‌هایی است که به هر دلیلی در نظام مالیات باز شده و به راحتی امکان سوءاستفاده را فراهم آورده است. اعمال معافیت‌های مالیاتی گسترده، اصلی‌ترین ابزار برای مؤثر شدن روش‌های فرارهای مالیاتی است و چنانچه جای معافیت مالیاتی با نرخ صفر مالیاتی تعویض شود، عملا بسیاری از فراریان مالیاتی شناسایی و گرفتار خواهند شد.

فرار با جعل و دروغ

یکی از راه‌های فرار از تور مالیاتی، ساختن کد اقتصادی جعلی و شرکت‌هایی است که در زمان حساب‌کشی، کاغذی و جعلی بودن آنها آشکار می‌شود. این اتفاق در زمان توزیع رانت ارزی رواج بسیاری دارد و نمونه آن همین چند سال پیش در حوزه واردات کاغذ آشکار شد؛ شرکتی که هیچ رد و نشانی از آن نبود و مبالغ کلانی دلار ۴۲۰۰تومانی برای واردات دریافت کرده بود. این حساب‌ها فعالیت طولانی مدت ندارند و هدف آنها دور زدن قوانین، مالیات و حسابرسی‌های قانونی است. در این میان، برخی از شرکت‌ها نیز گرچه به ظاهر شفاف و درستکار هستند اما با ارائه ترازنامه و حساب‌های سود و زیان ساختگی، موفق می‌شوند مانند شرکت‌های جعلی از دادن مالیات فرار کنند. سیستمی نبودن نظام مالیاتی و تصمیم گیری انسانی، یکی از مسائلی است که به این شرکت‌ها اجازه جعل اسناد و ارائه دفاتر خلاف واقع را می‌دهد.

نقابداران فراری

سوای از فراریانی که زحمت جعل اسناد برای مخفی ماندن از چشم داروغه را می‌کشند، برخی نیز هستند که با استفاده از غفلت افراد سوم شخص و به نام و حساب آنها کسب‌وکاری به راه می‌اندازند و بعد از اینکه به هدف خود دست یافتند، کنار ...